

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра політичних наук і права

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Шифр освітньої компоненти за ОП
281	“Публічне управління та адміністрування”, “Державне управління повоєнною відбудовою інфраструктури територіальних громад”	ОК9

“Затверджую”

Завідувач кафедри

Є. В. Перегуда

Розробник силабуса

С. О. Андреев

СИЛАБУС

ОК9 “ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ”

(назва, шифр освітньої компоненти (дисципліни))

1) Статус освітньої компоненти: обов’язкова

2) Контактні дані викладача: проф., д. держ. упр., Андреев С. О.; e-mail: andreiev.so@knuba.edu.ua, тел. кафедри: 044-241-55-66; профіль викладача на сайті КНУБА: <https://surl.li/pkixxa>; кафедра розташована у головному корпусі університету (к. 431, 432, 432a)

3) Пререквізити (дисципліни-попередники, які необхідно вивчити, щоб слухати цей курс): ОК2 “Методологічні засади наукових досліджень у галузі державного управління”, ОК4 “Державне управління та місцеве самоврядування”, ОК5 “Правове регулювання публічного управління”, ОК7 “Проекти і програми у публічному управлінні”

4) Коротка анотація дисципліни

Освітня компонента “Основи національної безпеки та цивільного захисту” є однією з обов’язкових компонент освітньо-професійної програми “Державне управління повоєнною відбудовою інфраструктури територіальних громад” зі спеціальності D4 “Публічне управління та адміністрування” галузі знань D “Бізнес, адміністрування та право” з підготовки здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем.

Ця навчальна дисципліна по суті є міждисциплінарною, оскільки поєднує в собі окремі теоретичні та практичні аспекти національної безпеки та цивільного захисту. Освітня компонента “Основи національної безпеки та цивільного захисту” має важливе значення для професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за вказаною спеціальністю та освітньою програмою.

Опанування здобувачами вищої освіти матеріалу цієї дисципліни є важливою передумовою формування у них інтегральної компетентності щодо здатності розв’язання складних задач і проблем у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Силабус дисципліни “Основи національної безпеки та цивільного захисту” складено на основі робочої програми відповідної навчальної дисципліни, освітньої програми “Державне управління повоєнною відбудовою інфраструктури територіальних громад” зі спеціальності D4 “Публічне управління та адміністрування” другого (магістерського) рівня вищої освіти, нормативних документів КНУБА, сучасних науково-навчальних джерел з теорії державного та публічного управління в умовах кризових ситуацій, національної безпеки та цивільного захисту.

Мета освітньої компоненти “Основи національної безпеки та цивільного захисту” – формування у здобувачів вищої освіти фахових компетентностей, що полягають у комбінації знань, умінь та навичок з теоретичних, методологічних і практичних аспектів національної безпеки та цивільного захисту.

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Шифр освітньої компоненти за ОП
281	“Публічне управління та адміністрування”, “Державне управління повсюдною відбудовою інфраструктури територіальних громад”	ОК9

5) Структура курсу:

Загальна кількість кредитів ECTS	4
Сума годин:	120
Вид індивідуального завдання	Контрольна робота у формі реферату (творчої, дослідницької, самостійної роботи)
Форма контролю	Іспит

6) Зміст курсу:

МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Тема 1. **Засади національної безпеки та національні інтереси України** (лекції – 2 год.; практичні заняття – 2 год.).

1. Визначення основних термінів і понять у сфері національної безпеки України.
2. Принципи та правові засади державної політики у сферах національної безпеки і оборони.
3. Пріоритети національних інтересів України та забезпечення національної безпеки.
4. Поточні та прогнозовані загрози національній безпеці та національним інтересам України.

Практичне заняття 1. Засади національної безпеки та національні інтереси України.

Тема 2. **Сектор безпеки і оборони України** (лекції – 2 год.; практичні заняття – 2 год.).

1. Керівництво та координація у сферах національної безпеки і оборони.
2. Склад сектору безпеки і оборони.
3. Головні напрями та завдання реформування й розвитку сектору безпеки і оборони.

Практичне заняття 2. Сектор безпеки і оборони України.

Тема 3. **Демократичний цивільний контроль за сектором безпеки і оборони України** (лекції – 2 год.; практичні заняття – 2 год.).

1. Засади демократичного цивільного контролю за сектором безпеки і оборони.
2. Контроль за сектором безпеки і оборони, що здійснюється вищими органами державної влади України.
3. Інші суб'єкти та види контролю за сектором безпеки і оборони.

Практичне заняття 3. Демократичний цивільний контроль за сектором безпеки і оборони України.

Тема 4. **Основні напрями зовнішньополітичної та внутрішньополітичної діяльності держави для забезпечення її національних інтересів і безпеки** (лекції – 2 год.; практичні заняття – 2 год.).

1. Ключові зовнішньополітичні напрями діяльності України щодо забезпечення її національних інтересів та безпеки.
2. Засади внутрішньої політики України у сфері забезпечення національної безпеки.

Практичне заняття 4. Основні напрями зовнішньополітичної та внутрішньополітичної діяльності держави для забезпечення її національних інтересів і безпеки.

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Шифр освітньої компоненти за ОП
281	“Публічне управління та адміністрування”, “Державне управління повоєнною відбудовою інфраструктури територіальних громад”	ОК9

Тема 5. Планування у сферах національної безпеки і оборони України (лекції – 2 год.; практичні заняття – 2 год.).

1. Мета, принципи і види планування у сферах національної безпеки і оборони.
2. Стратегія національної безпеки України та Комплексний огляд сектору безпеки і оборони.
3. Основні види стратегічних та програмних документів у сферах національної безпеки та оборони.

Практичне заняття 5. Планування у сферах національної безпеки і оборони України.

МОДУЛЬ 2. ОСНОВИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Тема 6. Цивільний захист як функція держави та організаційні засади діяльності Єдиної державної системи цивільного захисту (лекції – 2 год.; практичні заняття – 2 год.).

1. Місце цивільного захисту як функції держави в системі національної безпеки.
2. Організаційна структура Єдиної державної системи цивільного захисту.
3. Органи управління територіальних підсистем Єдиної державної системи цивільного захисту на регіональному та місцевому рівнях.

Практичне заняття 6. Цивільний захист як функція держави та організаційні засади діяльності Єдиної державної системи цивільного захисту.

Тема 7. Функції та повноваження суб'єктів забезпечення цивільного захисту (лекції – 2 год.; практичні заняття – 2 год.).

1. Головні суб'єкти забезпечення цивільного захисту на загальнодержавному рівні: Рада національної безпеки і оборони України та Кабінет Міністрів України.
2. Повноваження Державної служби України з надзвичайних ситуацій, інших центральних органів виконавчої влади у сфері цивільного захисту.
3. Компетенція Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування у сфері цивільного захисту.
4. Завдання і обов'язки суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту.
5. Права та обов'язки громадян у сфері цивільного захисту.

Практичне заняття 7. Функції та повноваження суб'єктів забезпечення цивільного захисту.

Тема 8. Правові засади публічного управління в умовах кризових ситуацій (лекції – 2 год.; практичні заняття – 2 год.).

1. Формування законодавства з питань цивільного захисту України.
2. Систематизація законодавства у сфері цивільного захисту України.
3. Правові аспекти забезпечення готовності Єдиної державної системи цивільного захисту до введення спеціальних режимів функціонування.

Практичне заняття 8. Правові засади публічного управління в умовах кризових ситуацій.

Тема 9. Режими функціонування Єдиної державної системи цивільного захисту (лекції – 2 год.; практичні заняття – 2 год.).

1. Режими функціонування органів державного управління в умовах надзвичайних ситуацій.

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Шифр освітньої компоненти за ОП
281	“Публічне управління та адміністрування”, “Державне управління повоєнною відбудовою інфраструктури територіальних громад”	ОК9

2. Функціонування органів державної влади в особливий період.
3. Режими функціонування єдиної державної системи цивільного захисту.

Практичне заняття 9. Режими функціонування Єдиної державної системи цивільного захисту.

Тема 10. Основні функціональні заходи щодо захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій (лекції – 2 год.; практичні заняття – 2 год.).

1. Перелік основних функціональних заходів, що складають зміст державної політики у сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій.
2. Оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій, інформування у сфері цивільного захисту, укриття населення у захисних спорудах цивільного захисту, евакуаційні заходи.
3. Інженерний захист територій, радіаційний і хімічний захист населення і територій, медичний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.
4. Організація навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Формування культури безпеки життєдіяльності населення.

Практичне заняття 10. Основні функціональні заходи щодо захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій.

Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання (контрольна робота) з дисципліни “Основи НБ та ЦЗ” полягає у самостійному виконанні здобувачем освітнього ступеня індивідуального завдання у вигляді реферату (рекомендований перелік тем додається). Наведений перелік тем не є вичерпним. Студент може запропонувати власну тему, яку потрібно попередньо узгодити із викладачем.

Тема реферату має бути практико-орієнтованою, тобто мати проблемне практичне спрямування та додатково висвітлювати питання лекції чи-то семінарського заняття.

Технічні вимоги до індивідуального завдання: рекомендований обсяг роботи – 15–20 стор., не рахуючи додатків та списку використаних джерел. Текст набирається у редакторі MS Word, розширення *.doc; *.rtf; шрифт – Times New Roman, кегель – 14, міжрядковий інтервал – 1,5; поля (верхнє та нижнє – 20 мм., ліворуч – 30 мм., праворуч – 15 мм.), абзацний відступ 1,25 см.

Індивідуальне завдання має містити титульний аркуш, де слід обов’язково зазначити: повну назву закладу вищої освіти, факультету та кафедри (вгорі сторінки на окремих рядках, вирівнювання по центру); тему індивідуального завдання (великими літерами, вирівнювання – по центру сторінки); прізвище, ім’я та по-батькові студента, який виконав завдання, та номер навчальної групи (вирівнювання – по центру сторінки); далі нижче через декілька прогалін наводиться: П.І.Б., посада та науковий ступінь викладача, який викладає компоненту (вирівнювання – по правому краю сторінки); внизу сторінки потрібно вказати: “м. Київ – _____ рік”.

Індивідуальне завдання обов’язково мусить мати: зміст з нумерацією сторінок, посилання на всі літературні джерела по тексту праці, список використаних джерел (не менше 15-20 джерел). Потрібно посилатись на актуальні літературні та інші інформаційні джерела, більшість яких не пізніше ніж за останні п’ять років. Таких джерел має бути не менше 60% від загальної кількості джерел. Слід використовувати переважно джерела наукового та науково-аналітичного характеру (монографії, наукові статті, доповіді, звіти), актуальні нормативно-правові акти. Також вітається широке використання іншомовних

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Шифр освітньої компоненти за ОП
281	“Публічне управління та адміністрування”, “Державне управління повоєнною відбудовою інфраструктури територіальних громад”	ОК9

джерел та висвітлення зарубіжного, зокрема європейського досвіду.

Текст індивідуального завдання обов’язково має містити посилання (у квадратних дужках: “[_, с. _]”) на конкретне джерело інформації із вказівкою сторінки, з якої процитовано текст.

Список використаних джерел подається в алфавітному порядку після тексту та оформлюється згідно з ДСТУ 8302:2015 “Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання”.

Під час пошуку та аналізу інформаційних джерел здобувачі вищої освіти зобов’язані дотримуватись Рекомендацій щодо припинення (обмеження) використання джерел інформації росії та білорусі у наукових публікаціях Комітету з питань етики Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, протокол № 36 (46) від 30.11.2023 (докладніше за посиланням: <http://surl.li/tfjhmo>).

Індивідуальне завдання, виконане згідно із наведеними вище вимогами, подається надсилається здобувачем освіти на корпоративну електронну пошту викладача – andreiev.so@knuba.edu.ua та завантажується здобувачем освіти у відповідний каталог команди MS Teams у термін не пізніше, ніж за 2 тижні до дати підсумкового контролю (іспиту), встановленої розкладом занять. Викладач має право вимагати від студента доопрацювання або переробки індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Рекомендована тематика індивідуальних завдань

1. Актуальні питання теорії національної безпеки на сучасному етапі її розвитку.
2. Аналіз та узагальнення недоліків у стратегічних нормативних документах України з питань національної безпеки (на конкретному прикладі).
3. Аналіз та узагальнення прогресивного досвіду європейських та інших зарубіжних країн щодо формування державної політики у сферах національної безпеки (на прикладі окремої країни або групи країн).
4. Державно-управлінські механізми щодо запобігання та нейтралізації загроз національній безпеці та національним інтересам України.
5. Інституційне забезпечення діяльності сектору безпеки і оборони України.
6. Концептуальні підходи до трактування понять “кризова ситуація” та “надзвичайна ситуація” в умовах глобальних безпекових викликів.
7. Механізми підвищення ефективності державного управління України у сферах національної безпеки (на прикладі конкретної сфери (сегменту) національної безпеки).
8. Механізми прогнозування кризових ситуацій в діяльності органу державної влади та шляхи підвищення їхньої ефективності.
9. Міжнародні правові акти з питань запобігання кризовим та надзвичайним ситуаціям соціально-політичного, техногенного, природного та іншого характеру.
10. Напрями підвищення ефективності керівництва та координації у сферах національної безпеки України.
11. Напрями формування національної стійкості держави та суспільства в умовах сучасних безпекових викликів.
12. Національна безпека держави в умовах глобалізованого світу.
13. Недоліки інституціональних та/або організаційних засад функціонування державної системи реагування на кризові та надзвичайні ситуації.
14. Особливості застосування стратегічного та/або програмно-цільового підходу при плануванні заходів державної політики у сферах національної безпеки.

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Шифр освітньої компоненти за ОП
281	“Публічне управління та адміністрування”, “Державне управління повсюдною відбудовою інфраструктури територіальних громад”	ОК9

15. Особливості функціонування Єдиної державної системи цивільного захисту в умовах воєнного стану.
16. Пріоритети міжнародного співробітництва України з питань запобігання надзвичайним та кризовим ситуаціям.
17. Пріоритетні напрями забезпечення національних інтересів України: виклики та можливості.
18. Проблеми здійснення ефективного громадського нагляду за сектором безпеки і оборони в режимі воєнного стану.
19. Проблеми структурно-функціонального забезпечення складових сектору безпеки і оборони України (на прикладі конкретного органу / кількох органів).
20. Проблеми та недоліки у правовій регламентації функцій та повноважень органів публічної влади України у сфері захисту населення, територій та інших об’єктів від надзвичайних та кризових ситуацій.
21. Проблеми та перспективи співробітництва України з Європейським Союзом та Організацією Північноатлантичного Договору у сферах національної безпеки.
22. Роль і завдання керівника органу публічної влади у виконанні антикризових функцій управління в умовах воєнного стану.
23. Роль інституту держави у забезпеченні сталого розвитку суспільства та забезпечення безпеки життєдіяльності населення.
24. Семантичні взаємозв’язки та відмінності між термінами “державна безпека”, “національна безпека”, “політична безпека”, “громадська безпека”, “публічна безпека”.
25. Стратегічні пріоритети реформування й розвитку сектору безпеки й оборони України.
26. Удосконалення організаційно-правових засад діяльності складових сектору безпеки і оборони України (на прикладі конкретного органу влади).
27. Шляхи вдосконалення засад та механізмів демократичного цивільного контролю за сектором безпеки і оборони.
28. Шляхи вдосконалення понятійно-термінологічної системи у царині національної безпеки.
29. Шляхи підвищення ролі громадськості, громадських організацій та інших недержавних суб’єктів у публічному управлінні в умовах кризових ситуацій.
30. Шляхи та можливості упровадження технологій антикризового управління в практичну діяльність органів місцевого самоврядування України.

7) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни: <https://surl.li/cywyze>